

starterpack

**Przewodnik dla
nauczyciela/nauczycielki**

Gdańsk, 2019

Copyright:

Gdańska Fundacja Przedsiębiorczości

Projekt: STARTER PACK

Edycja: 2018/2019

**Gdańska Fundacja Przedsiębiorczości /
Gdański Inkubator Przedsiębiorczości „STARTER”**

Ul. Lęborska 3B
80-386 Gdańsk

NIP: 583 290 74 40
REGON: 220049622

www.inkubatorstarter.pl

Sfinansowano ze środków Miasta Gdańska

Spis treści

Drodzy Nauczyciele! Drogie Nauczycielki!	5
I. Wprowadzenie	7
II. Czym jest STARTER PACK?	8
2.1. Fiszki kompetencji	9
2.2. Materiały on-line	10
2.3. Przykładowe scenariusze lekcji	10
2.4. Plansza z modelem biznesowym CANVAS	11
III. STARTER PACK a podstawy programowe	12
IV. Jak korzystać ze STARTER-PACK?	15
V. Dane kontaktowe	16
Zespół STARTER PACK	16

Drodzy Nauczyciele! Drogie Nauczycielki!

Przekazujemy w Wasze ręce magiczne pudełko pod nazwą „STARTER PACK”, które kryje w sobie „pakiet startowy” do pracy „na kompetencjach” lub „z kompetencjami” w zależności, jak zinterpretujemy tę materię, która rewolucjonizuje nam podejście do nauczania i wspierania uczniów w ich rozwoju zarówno emocjonalnym, jak i zawodowym. Dynamika rynku pracy jest tak ogromna, że trudno jest nam przewidzieć, jak będą wyglądały zawody przyszłości. Są jednak pewne wartości, które warto rozwijać niezależnie od osiągnięć naukowych i rozwijanych obecnie branż zawodowych, a którymi są kompetencje. Wiedza, choć istotna w nauczaniu/uczeniu się, przyrasta w zaskakującym tempie. Na ile jesteśmy w stanie nadążyć za zmianami w momencie, gdy uczymy w szkołach wielu różnych przedmiotów jednocześnie? Na ile uczeń/uczennica ma być specjalistą/specjalistką w danej dziedzinie, która ma stanowić o jego/jej zawodzie jeszcze nie odkrytym? I co zrobić, gdy uczeń/uczennica posiada jakąś wiedzę, z której nie będzie umiał/a skorzystać lub jej zastosować w sposób inny niż wyuczony i na dodatek nie zakomunikuje o tym? Z pomocą przychodzą nam kompetencje, nad którymi pochylił się przyglądając się szeroko zakrojonym badaniom w publikacji „The Future of Jobs Report” (World Economic Forum, 2016). Zdecydowaliśmy, że przedstawione tam kompetencje są na tyle uniwersalne jak i pożądane przez pracodawców, że warto wziąć je na przysłowiowy warsztat i stworzyć materiał-narzędzie, dzięki któremu nauczyciele/nauczycielki będą mogli/mogły przeprowadzić symulację/ćwiczenie w celu kształtowania danej kompetencji lub pracy z nią na lekcjach. W ten oto sposób powstały fiszki kompetencji – karty ćwiczeń z odnośnikami do materiałów on-line (dostępnych na stronie: www.starter-pack.pl). Do naszego magicznego pudełka dorzuciliśmy również przykładowe scenariusze lekcji – jak pracować w oparciu o przygotowane fiszki, a także planszę z modelem biznesowym Canvas, aby zachęcić uczniów/uczennice do tworzenia różnych szkolnych projektów w oparciu o elementy modelu¹. Zasady pracy z materiałami opisaliśmy na dalszych stronach w przewodniku.

¹ Pracę w oparciu o model biznesowy Canvas nauczyciele i nauczycielki mogą poznać uczestnicząc w projekcie „Lekcje przedsiębiorczości”, realizowanym przez Gdańską Fundację Przedsiębiorczości (www.lekcjeprzedsiębiorczosci.pl).

To, na czym zależało nam, twórcom koncepcji STARTER-PACK'a, to aktywne metody nauczania i włączający wszystkich uczniów/uczennice tryb pracy – wyjście z ławki, praca w grupach, tworzenie map myśli, ale także introspekcja, praca na mocnych stronach ucznia/uczennicy.

Pudełko zostało przygotowane po to, żeby je rozwijać, uzupełniać, wzbogacać o materiały, które mogą być wykorzystane na wybranej przez Was lekcji. Ale to już zostawiamy Wam – Nauczycielom i Nauczycielkom, bo to od Was zależy ostateczny skład STARTER PACK'a!

Zespół STARTER PACK'a

I. Wprowadzenie

Cieszymy się, że jesteś z nami i chcesz dokonać kompetencyjnej rewolucji w Twojej szkole. Pokażemy Ci jak przygotować ucznia/uczennicę do wejścia na rynek pracy, jak wspierać rozwijanie kompetencji pożądaných przez pracodawców niezależnie od zawodu wybranego przez ucznia/uczennicę i jak samemu czerpać radość z bycia zaangażowanym nauczycielem/nauczycielką.

Aby ułatwić Ci poruszanie się po STARTER PACK’u przygotowaliśmy PRZEWODNIK DLA NAUCZYCIELA/-LKI, z którego dowiesz się czym jest STARTER PACK, jakie kompetencje znajdują się w fiskach i jak są one powiązane z podstawą programową do nauczania przedsiębiorczości i doradztwa zawodowego.

Materiały powstały jako element projektu na przygotowanie pakietu materiałów do nauczania przedsiębiorczości „STARTER PACK”, który jest realizowany przez Gdańską Fundację Przedsiębiorczości [GFP] – operatora Gdańskiego Inkubatora Przedsiębiorczości STARTER.

Projekt STARTER PACK jest finansowany ze środków Miasta Gdańska.

II. Czym jest STARTER PACK?

STARTER PACK to autorski pakiet materiałów do ćwiczenia kompetencji, przeznaczony do wykorzystania przez nauczycieli/-lki na lekcjach przedsiębiorczości, doradztwa zawodowego, czy też wychowawczych. Na „STARTER PACK” składają się:

1. **Pudełko „STARTER PACK”**, zawierające:
 - 1 przewodnik dla nauczyciela,
 - 2 różne zestawy fiszek kompetencji (przy czym każdy zestaw jest dostępny w 5 egzemplarzach),
 - 1 plansza z Modelem Biznesowym Canvas do pracy na lekcji,
 - 3 przykładowe scenariusze lekcji.
2. **Materiały on-line** dostępne ze strony internetowej, powiązane z treścią fiszek kompetencji.
3. **Strona www.starter-pack.pl** dedykowana materiałom on-line, służąca jako repozytorium dla tych materiałów.

Proponowane materiały do wykorzystania w pracy z uczniami/młodzieżą na lekcjach i poza lekcjami:

- ✓ ukierunkowane są na rozwijanie kompetencji przyszłości,
- ✓ bazują na współczesnych modelach pracy w biznesie takich, jak np.: Model Biznesowy Canvas, Design Thinking, Scrum,
- ✓ przybliżają uczniów do przedsiębiorczości praktycznej poprzez odpowiadanie na realne wyzwania projektowe,
- ✓ wspierają realizację zajęć z doradztwa zawodowego: analiza osobista mocnych stron, introspekcja, realne zastosowanie ćwiczonych kompetencji.

Zarówno proponowana forma, jak i treści, jako nowy styl przekazywania informacji o przedsiębiorczości – w oparciu o kompetencje – są innowacyjne i nie występują w takiej formie na rynku. Materiały zostały przygotowane przez ekspertów-praktyków oraz zaopiniowane przez metodyka i dydaktyka.

2.1. Fiszki kompetencji

Fiszki kompetencji to podstawowy zestaw materiałów do wykorzystania przez nauczyciela/-lkę na zajęciach rozwijających przedsiębiorczość u dzieci i młodzieży szkolnej. Zakres merytoryczny fiszek kompetencji został oparty o wykaz kompetencji przyszłości wskazanych przez World Economic Forum w raporcie „The Future of Jobs Report” (2016) jako kluczowe na rynku pracy w 2020 roku.

Struktura kart:

Karty podzielone są na 10 sekcji – każda sekcja odpowiada innej kompetencji. Kompetencje, które opisują nasi eksperci i nasze ekspertki, to:

1. Complex Problem Solving / Kompleksowe rozwiązywanie problemów – Daniel Aduszkiewicz
2. Critical Thinking / Myślenie krytyczne – Przemysław Staroń
3. Creativity / Kreatywność (w ujęciu „Myślenie wizualne”) – Natalia Mikołajek
4. People Management / Zarządzanie zespołem – Wojciech Parteka
5. Coordinating with Others / Komunikacja oraz współpraca – Arkadiusz Naruk
6. Emotional Intelligence / Inteligencja emocjonalna – Piotr Bucki
7. Judgement and Decision Making / Ocena i podejmowanie decyzji – Konrad Bocian
8. Service Orientation / Zorientowanie na produkt/usługę – Agnieszka Mróz
9. Negotiation / Negocjacje (w ujęciu „Mediacje”) – Katarzyna Stryjek
10. Cognitive Flexibility / Elastyczność poznawcza – Szymon Grocholski

Kompetencje są opisane wg schematu:

- krótkie wprowadzenie teoretyczne,
- zestaw ćwiczeń do przeprowadzenia w klasie,
- zastosowanie praktyczne (gdzie napotkamy daną kompetencję w życiu).

Każde ćwiczenie wymaga zapoznania się z treścią zadania oraz mówi o materiałach, które są niezbędne do jego przeprowadzenia. Ćwiczenia zawierają także materiały uzupełniające, które znajdziecie na stronie www.starter-pack.pl w zakładce opisującej daną kompetencję.

Autorzy i autorki:

Materiały powstały dzięki zaangażowaniu 10 autorów i autorek, ww. ekspertów i ekspertki z danej dziedziny, przedsiębiorców, szkoleniowców, którzy działają w obszarze, który opisują. Dzięki temu, materiał ma charakter użytkowy i praktyczny – za pomocą ćwiczeń i symulacji uczniowie i uczennice doświadczają danej kompetencji na sobie samym/samej.

O autorach – kim są i czym się zajmują na co dzień – możecie przeczytać na stronie www.starter-pack.pl.

2.2. Materiały on-line

Materiały on-line służą jako materiał uzupełniający treść dostępną na fiszkach kompetencji lub rozwijający tematykę przedsiębiorczości.

Materiały on-line obejmują m.in.:

- różnego rodzaju karty pracy,
- propozycje literatury,
- dodatkowe materiały uzupełniające,
- linki do ciekawych stron i filmów.

W zależności od typu materiału mogą one zostać wydrukowane, mogą zostać wysłane przez nauczyciela do młodzieży na adres e-mail, zostać zaprezentowane w czasie lekcji czy też posłużyć jako źródło inspiracji do pracy własnej uczniów.

Dostęp do materiałów on-line jest możliwy ze strony www oraz poprzez zeskanowanie kodów QR z fiszek kompetencji – każda kompetencja ma własny kod QR, który będzie linkował do strony z nią powiązanej.

2.3. Przykładowe scenariusze lekcji

Przygotowane przez Martę Jankowską*, przykładowe scenariusze lekcji, stanowią propozycję i przykład, jak pracować z fiszkami kompetencji na lekcji, jak włączać poszczególne ćwiczenia w przebieg lekcji i sprzyjać praktykowaniu i doświadczaniu danej kompetencji w trakcie trwania lekcji.

Zachęcamy nauczycielki/-lki do tworzenia własnych scenariuszy lekcji a także spontanicznego wykorzystania fiszek w ramach prowadzonych zajęć, warsztatów, spotkań z młodzieżą szkolną.

** Marta Jankowska – polonistka, trenerka twórczości, liderka gdańskiego projektu doskonalenia zawodowego nauczycieli Kreatywna Pedagogika. Początkująca myślografka, zafascynowana psychologią pozytywną. Książkolubka, popularyzująca czytelnictwo zawsze i wszędzie. Prywatnie pomysłowa mama (nie mniej twórczych) Zosi i Helenki.*

2.4. Plansza z modelem biznesowym CANVAS

Model biznesowy CANVAS jest jednym z najchętniej wykorzystywanych modeli do tworzenia produktów, usług, projektów, który porządkuje proces projektowania usługi/produktu pod kątem potrzeb jej/jego odbiorców i dostarczania wartości. Dołączona do STARTER PACK'a plansza jest zachętą dla nauczycieli/-lek do włączania elementów modelu w strukturę lekcji przedsiębiorczości i pracy metodą projektu, gdzie uczniowie/uczenice stają się twórcami pomysłu na realizację projektu (którym może być zarówno organizacja dyskoteki szkolnej, jak i własny start-up).

Model biznesowy CANVAS jest wykorzystywany przez nas w naszych „Lekcjach Przedsiębiorczości” – projekcie, który realizujemy w Gdańskim Inkubatorze Przedsiębiorczości STARTER, którego celem jest przekazanie wiedzy oraz kształtowanie kompetencji z zakresu szeroko rozumianej przedsiębiorczości. O zasadach uczestnictwa w projekcie można przeczytać na stronie: www.lekcjeprzedsiębiorczosci.pl

III. STARTER PACK a podstawy programowe

Przedstawione przy pomocy fiszek kompetencji treści wpisują się zarówno w podstawy programowe z doradztwa zawodowego jak i podstaw przedsiębiorczości, a także mogą zostać wykorzystane na lekcjach wychowawczych.

Materiały w proponowanej postaci stanowią **alternatywną formę wspierania nauczania przedsiębiorczości w szkołach** – zawierają propozycje działań edukacyjnych aktywizujących i motywujących uczniów. Są to dodatkowe materiały edukacyjne do wykorzystania na lekcjach.

Opracowane materiały nie stanowią podręcznika, materiału edukacyjnego, ani materiału ćwiczeniowego w rozumieniu Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie dopuszczania do użytku szkolnego podręczników (Dz.U. z 2017 r. poz. 481) i Ustawy o systemie oświaty – art. 3 pkt. 23), 24), 25) (Dz.U. z 2018 r. poz. 1457) czyli nie jest to materiał dopuszczony do użytku szkolnego w zakresie przedmiotów nauczania zgodnie z Rozporządzeniem.

STARTER PACK a Podstawy Przedsiębiorczości

Fiszki odpowiadają następującym zagadnieniom podstawy programowej dla przedmiotu Podstawy Przedsiębiorczości:

- Wyszukiwanie informacji z różnych źródeł, ich selekcja i analizowanie.
- Podnoszenie kompetencji osobistych i społecznych niezbędnych na rynku pracy oraz wzmacnianie motywacji do pracy.
- Analizowanie otoczenia przedsiębiorstwa, w tym rynku, na którym działa.
- Projektowanie działań w zakresie zakładania własnego przedsiębiorstwa lub podejmowania innych przedsięwzięć o charakterze społeczno-ekonomicznym.
- Efektywne uczestniczenie w pracy zespołowej z wykorzystaniem umiejętności w zakresie komunikacji interpersonalnej oraz wdrażanie zasad skutecznego przywództwa w organizacji.
- Korzystanie z szans pojawiających się na rynku, podejmowanie inicjatywy, pomysłowość oraz zdolność do pokonywania barier wewnętrznych i zewnętrznych.

- Kształtowanie w sobie odpowiedzialnych postaw jako przyszłych pracowników i pracodawców oraz należytego wypełnienia obowiązków, a także sprawiedliwego, opartego na prawości i dążeniu do prawdy traktowania pracowników.
- Kształtowanie proaktywności, odpowiedzialności za siebie i innych oraz umiejętność godzenia własnego dobra z dobrem innych ludzi.
- Kształtowanie postawy otwartości i szacunku do innych osób oraz zdolności do podejmowania dialogu i współpracy.
- Przyjmowanie postaw etycznych, społecznej solidarności i odpowiedzialności w życiu gospodarczym.
- Rozumienie roli umiejętności w zakresie komunikacji interpersonalnej jako elementu podstawy przedsiębiorczej oraz stosowanie różnych form komunikacji werbalnej i niewerbalnej we współdziałaniu z innymi uczestnikami rynku.
- Dostrzeganie znaczenia przedsiębiorczości w tym innowacyjności i kreatywności w życiu osobistym i rozwoju społeczno-gospodarczym w skali lokalnej, regionalnej, krajowej oraz globalnej.

Uczeń/uczennica:

- Analizuje funkcje rynku.
- Jest świadomy, że należy korzystać z różnorodnych i wiarygodnych źródeł informacji przed podjęciem decyzji finansowych.
- Rozpoznaje motywy aktywności zawodowej człowieka oraz analizuje szanse i możliwości rozwoju własnej kariery zawodowej, dostrzegając rolę procesu uczenia się przez całe życie.
- Analizuje własne kompetencje i możliwości zdobycia doświadczenia zawodowego w formie wolontariatu, praktyk lub stażu oraz znalezienia pracy na rynku lokalnym, regionalnym, krajowym i międzynarodowym.
- Zbiera, analizuje i prezentuje informacje o rynku, na którym działa przedsiębiorstwo.
- Stosuje zasady pracy zespołowej, wyjaśnia rolę oraz identyfikuje cechy dobrego lidera i wykonawcy.

- Wykazuje się kreatywnością, projektuje działania promocyjne, uzasadnia ich rolę w planowanym przedsięwzięciu oraz dyskutuje nad pozytywnymi i negatywnymi przykładami wpływu reklamy na klientów.
- Wyjaśnia zasady skutecznych negocjacji, uwzględniając strategię „wygrana-wygrana”, przedstawia przykłady technik manipulacyjnych stosowanych podczas negocjacji oraz podaje negatywne skutki ich stosowania.
- Dostrzega możliwości rozwoju przedsiębiorstwa i osiągnięcia sukcesu rynkowego przy pełnym poszanowaniu zasad etycznych w biznesie.

STARTER PACK a Doradztwo Zawodowe

Fizyki odpowiadają następującym zagadnieniom podstawy programowej z zakresu Doradztwa Zawodowego:

Uczeń/uczennica:

- Rozpoznaje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe).
- Dokonuje syntezy przydatnych w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej informacji o sobie wynikających z autoanalizy, ocen innych osób oraz innych źródeł.
- Rozpoznaje własne ograniczenia jako wyzwania w odniesieniu do planów edukacyjno-zawodowych.
- Analizuje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe) w kontekście planowania ścieżki edukacyjno-zawodowej.
- Rozpoznaje swoje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględnia je w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej.
- Określa aspiracje i potrzeby w zakresie własnego rozwoju i możliwe sposoby ich realizacji.
- Określa własną hierarchię wartości i potrzeb.
- Porównuje własne zasoby i preferencje z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców.
- Wskazuje wartości związane z pracą i etyką zawodową.
- Dokonuje autoprezentacji.

IV. Jak korzystać ze STARTER-PACK?

Pakiet STARTER PACK jest jednym z narzędzi, jakich nauczyciel/ka może użyć do poprowadzenia lekcji w szkole. Ćwiczenia znajdujące się w fiszkach kompetencji mogą zostać zagospodarowane tak, aby poświęcić im całą lekcję ale mogą być też elementem innej lekcji prowadzonej przez nauczyciela/kę. Temat lekcji może odpowiadać jednej z kompetencji, może to być lekcja poświęcona wszystkim kompetencjom w całości, ale może to być lekcja o dowolnej tematyce, jak np. manipulacja w mediach, wykorzystująca elementy z fiszek, które korespondują z tą tematyką, np. w ww. przykładzie – myślenie krytyczne, komunikacja, itp.

Zaleca się wnikliwe zapoznanie z treścią fiszek przed lekcją, tak, aby w pełni skorzystać z proponowanych przez autorów ćwiczeń i przygotować się do przeprowadzenia lekcji od strony technicznej (zorganizowanie odpowiednich materiałów biurowych, przygotowanie wydruków). Jeśli w treści ćwiczeń w fiszce pojawia się informacja o konieczności skorzystania z materiałów dostępnych on-line, można je otrzymać:

- bezpośrednio ze strony: www.starter-pack.pl (dla każdej kompetencji opisanej w fiszce odpowiada dedykowany przycisk z nazwą danej kompetencji),
- po zeskanowaniu kodów QR znajdujących się w fiszkach w opisie wprowadzającym do danej kompetencji.

Sposób użycia materiałów on-line jest pozostawiony nauczycielowi/nauczycielce – mogą zostać wydrukowane, mogą służyć za wzór do przerysowania, mogą być wyświetlane bezpośrednio na telefonie komórkowym, o ile nie jest to sprzeczne z zasadami korzystania z takowych na lekcjach. W czasie wykonywania poszczególnych ćwiczeń należy mieć na uwadze, że prezentowane w naszej publikacji kompetencje nie wyczerpują w pełni wszystkich czynników, które byłyby decydującymi w znalezieniu odpowiedniej pracy lub wyboru życiowej drogi.

Plansza z modelem biznesowym CANVAS może służyć do pracy projektowej i tworzenia przez uczniów/uczennice różnych projektów szkolnych; plansza koresponduje także z fiszkami dot. zorientowania na produkt/usługę. Zachęcamy do zapoznania się z założeniami modelu biznesowego CANVAS i uczestnictwa w projekcie „Lekcje przedsiębiorczości”, w ramach którego uczniowie/uczennice

tworzą projekty w odpowiedzi na realne wyzwania – biznesowe, społeczne i lokalne.

Zapraszamy do uczestnictwa w naszym szkoleniu wdrożeniowym dot. wykorzystania materiałów ze STARTER PACK’a na lekcjach, w trakcie którego będziemy omawiać zakres wskazanych kompetencji i sposoby realizacji lekcji opartej o kształtowanie kompetencji.

V. Dane kontaktowe

Gdańska Fundacja Przedsiębiorczości / Gdański Inkubator Przedsiębiorczości „STARTER”

Ul. Lęborska 3B
80-386 Gdańsk

NIP: 583 290 74 40

Tel.: +48 58 731 65 56

E-mail: biuro@inkubatorstarter.pl

Korespondencję prosimy wysyłać z dopiskiem: „Projekt STARTER PACK”

Zespół STARTER PACK

Kinga Kuczyńska

Tel.: + 48 58 731 6570

E-mail: k.kuczynska@inkubatorstarter.pl

Anna Nowicka

Tel.: + 48 58 731 65 59

E-mail: a.nowicka@inkubatorstarter.pl

Paweł Płoski

Tel.: + 48 58 731 65 73

E-mail: p.ploski@inkubatorstarter.pl